

Tien jaar toekomstplannen voor Groningen - Terug- en vooruitkijken

Presentatie: Aziza Zijlstra & Willemijn Schreuder

Moderator: Tom Postmes

Kennisplatform Leefbaar en Kansrijk Groningen

In deze interactieve sessie werd teruggekeken op 10 jaar toekomstplannen voor de regio. Aziza en Willemijn voerden een verkennend onderzoek uit: hoe zijn, sinds de gaswinning een probleem bleek te zijn voor de regio, de toekomstplannen voor het gaswinningsgebied tot stand zijn gekomen? Welke thema's/pijlers worden in die plannen belangrijk geacht? De regio kent een rijke traditie in het opstellen van plannen om de negatieve gevolgen van de gaswinning het hoofd te bieden. Het eerste toekomstplan voor Groningen was dat van de Commissie Meijer (2013), die aanbevelingen deed voor o.a. het verbeteren van de leefbaarheid, vertrouwen en veiligheid. Dit advies werd breed gedragen en ondertekend door een zeer groot aantal partijen. Dit plan werd samen met de NAM opgesteld en had de intentie om een integraal plan te zijn voor de regio in de zin dat er een verband wordt aangebracht tussen schadeherstel, versterking en het bieden van toekomstperspectief voor de regio. De onderzoekers beschrijven dat in de jaren sindsdien, die verschillende elementen steeds minder integraal zijn benaderd. In plaats daarvan zijn schade, versterking en perspectief steeds meer losstaande activiteiten geworden die elkaar niet of nauwelijks lijken te raken. Ook blijkt uit het onderzoek dat de manier waarop de plannen zijn gebaseerd op input van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties steeds minder transparant is geworden. Aan het einde van de presentatie werd er stilgestaan bij de aanbevelingen van de parlementaire enquêtecommissie, ereschuld en de kabinetsreactie. Welke overeenkomsten en verschillen zijn er? En hoe wordt de stem van inwoners meegenomen? Ze sloten af met de constatering dat er betere samenwerking nodig is om te komen tot gedragen toekomstplannen en visie. Burgerberaden en ook rondetafelgesprekken kunnen hier uitkomst bieden.

Onder leiding van de moderator, Tom Postmes, werd de zaal hierover om reacties gevraagd. Vanuit de zaal waren er kritische vragen, bijvoorbeeld over de impliciete conclusie van de onderzoekers dat het draagvlak voor de toekomstplannen zou zijn afgenomen: was hier wel bewijs voor? Tegelijk was er ook brede instemming in de zaal dat er meer draagvlak nodig was voor de toekomstplannen. Tijdens de discussie was er ook een oproep dat de wetenschap een sterkere rol moest krijgen in de formulering van de toekomstplannen. Tom reageerde hierop door te stellen dat de rol van de wetenschap bij de totstandkoming van het Nationaal Programma Groningen weliswaar onduidelijk was, maar dat na de start ervan wel een herkenbare poging was om de effecten van dat programma wetenschappelijk te monitoren en schragen.

Korte schriftelijke reflectie

Na de presentatie en discussieronde werd aan de deelnemers (N=23) gevraagd om kort schriftelijk te reflecteren op de tien jaar toekomstplannen van Groningen aan de hand van 3 vragen: wat vonden ze van de gepresenteerde ontwikkeling van de toekomstplannen? Kan het anders, en zo ja, hoe? En hoe zagen ze daarin hun eigen rol? Voorop staat dat bijna alle deelnemers (N=22) een duidelijk beeld hebben van hun eigen rol in/bijdrage aan de toekomst van Groningen, bijvoorbeeld als "criticaster", bij de uitwerking van de agenda "op lokaal niveau", of door vanuit de dorpsbelangen "gedifferentieerde groepen bij elkaar te krijgen om wensen en problemen te bespreken en gezamenlijk op te lossen".

Een groot deel van de deelnemers (N=13) kon zich vinden in de boodschap van het Kennisplatform en uitte hun zorgen over het draagvlak van de toekomstplannen. Anderen herkenden de kloof tussen de leefwereld en systeemwereld in de plannen (N=2) of vonden dat de nationale overheid en regionale overheden hun rol hierin moeten overwegen (N=4). Daarnaast bleken er ook zorgen te zijn over de representativiteit van bewonersparticipatie in het creëren van draagvlak en hoe betekenisvolle participatie het beste vormgegeven kan worden (N=3). Tenslotte was er ook een kritische noot: één deelnemer vond dat de weergegeven resultaten van het verkennend onderzoek te veel veronderstellingen bevatte en betwijfelde of het geschetste beeld (met name de conclusie van afnemend draagvlak) klopte.

Op de vraag of dit anders georganiseerd kan worden en hoe, hadden veel deelnemers ideeën. Zo werd er gesteld dat er een gezamenlijke lange termijn visie nodig is (N=2) en dat de regio zelf het voortouw zou moeten nemen (N=3). Hierbij werd benadrukt dat transparantie in de besluitvorming van groot belang is (N=2), evenals de betrokkenheid van alle belanghebbenden in de regio (N=3), onder wie bewoners en de wetenschap. Met name een structurele dialoog met (een gedifferentieerde groep) bewoners werd het vaakst benoemd door de deelnemers (N=8). Wat hierbij belangrijk wordt gevonden is luisteren naar bewoners, hen serieus nemen en hen als deskundige (van hun eigen leefomgeving) zien. Dit zou volgens de deelnemers moeten plaatsvinden vanuit een basis van vertrouwen in de capaciteiten van bewoners (N=2). Er werden ook concrete suggesties gedaan om het anders te doen: "Asset Based Community Development" en "nieuwe [vormen van] democratie" (zoals burgerpanels) werden genoemd.